# Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

## Pispalan koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

# Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

## 3. Kiusaamisen ehkäiseminen

*Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:*

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

***Miten minulla menee -kyselyn** tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

***Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta** Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

### 3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

Olemme panostaneet ryhmäytymiseen ensimmäisestä päivästä saakka ja arjessa ryhmäytymisleikkejä on lähes päivittäin läpi vuoden. Ryhmäytymistä on oman ryhmän kesken, sekä pienryhmissä että koko porukalla. Ryhmäytymistä on myös molempien eskariryhmien välillä.

Elokuussa toimimme jäätelöryhmissä, joita oli yhteensä seitsemän pienryhmää. Näitä pienryhmiä yhdisteltiin ja muokattiin viikoittain. Alkuun havainnoimme, mitkä ryhmät toimivat hyvin keskenään (ketkä oppilaat tukevat toistensa oppimista). Tämän jälkeen, elokuun lopulla, muodostimme varsinaiset Pihlajat ja Vaahterat, esiopetusryhmät.

Aamukokoontumisella korostuvat tietoisuustaidot sekä liikunnalliset ja kielelliset leikit. Metsäretkillä on viikottain ryhmäytymistä tukevia luonto- ja liikuntaleikkejä. Matikkaan liittyvät leikit ovat sekä metsässä että luokassa. Yhteiset musiikkihetket tukevat yhteisöllisyyttä, samoin yhteiset juhlat, niiden valmistelu ja toteutus draaman ja teatterin keinoin, myös synttärijuhlat koko porukan kesken. Joulukalenterissa liikunnallinen osuus (yhteiset sääntöleikit), sana-arvuutusten ratkaiseminen ja tunneosuus, jossa ryhmä sanoo hyviä asioita päivän lapsesta.

Lasten osallisuus varmistetaan kuulemalla ja havainnoimalla lapsia ja heidän toiveitaan ja ideoitaan päivittäin, tarttumalla niihin ja tuomalla ideat osaksi arkea ja ohjattua toimintaa.

Esiopetusvuoden aikana pidetään lasten kokouksia, joissa lapset saavat tuoda esille ideoitaan ja ajatuksiaan.

### 3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

***Kuvatkaa***

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

*Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.*

*Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)*

*Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)*

| **Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma** | **Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi** | **Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?** | **Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli** |
|---|---|---|---|
| Arjessa puututaan kaikkiin havaittuihin ristiriitatilanteisiin ja kiusaamistilanteisiin aikuisten toimesta. Kuunnellaan vanhemmilta tulevia havaintoja ja puututaan tarvittaessa tilanteisiin. Aikuinen ohjaa ristiriitatilanteiden ratkaisua ja antaa jokaiselle osapuolelle mahdollisuuden kertoa, mitä omasta mielestä on tapahtunut ja miltä se tuntui. Aikuinen ohjaa pohtimaan, mitä asialle voitaisiin tehdä, jotta kaikille tulisi parempi olo. Vanhempien kanssa keskustellaan | Panostamme syksyn alussa ja koko lukuvuoden ajan ryhmäytymiseen, niin omassa eskariryhmässä kuin koko eskariporukan kesken. Aikuiset havainnoivat ja puuttuvat välittömästi kaikkiin havaitsemiinsa tilanteisiin, kiusaamiseen on eskarissa nollatoleranssi. Lisäksi tartumme huoltajilta tulleeseen palautteeseen tai huoltajien havaintoihin. Tunnekasvatuksella pyritään ehkäisemään kiusaamista ja kannustamaan positiiviseen | Aikuiset havainnoivat lapsia ja huomaavat kunkin lapsen vahvuudet sekä onnistumiset ja sanoittavat niitä sekä antavat hyvää palautetta niistä. Joulukuussa yksi joulukalenterin osa oli vahvuustähti. Jokainen eskarilainen pääsee vuorollaan joulumajaan kuuntelemaan, kun kaverit kertoivat hyviä asioita itsestä. Vahvuudet ja hyvät asiat kirjoitetaan joulukalenteritähteen, jonka lapsi saa kotiin yhdessä vanhemman kanssa luettavaksi. Näin eskarilaiset | Puutumme puolin ja toisin koulun henkilökunnan kanssa, jos havaitsemme kiusaamista, häirintää tai muuta epäsopivaa käytöstä. Mahdollisesti esi- ja alkuopetuksen yhteiset tunne- ja vuorovaikutuspajat keväällä. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ristiriitatilanteista. Arjessa nimetään tunteita ja sanoitetaan tilanteita. Kannustetaan positiiviseen ympäristöön ja kauniiseen puheeseen kaverille huomaamalla hyvä ja kehumalla siitä. Kuukausisuunnitelma: Elokuussa heti ensimmäisestä päivästä lähtien aloitimme ryhmäyttämisen erilaisten ryhmäytymisleikkien kautta niin sisällä kuin ulkona. Eskarin alussa lapset laativat myös yhteiset eskarisäännöt, jotka jokainen lapsi allekirjoitti. Säännöt ovat sekä kirjoitettuna että kuvina seinällä ja niihin voidaan tarvittaessa palata esimerkiksi ristiriitatilanteissa. Yhteisten sääntöjen kautta luodaan turvallista ympäristöä jokaiselle eskarilaiselle. Eskarin ensimmäisenä päivänä käsiteltiin myös jännityksen tunnetta uusissa tilanteissa ja kaverien saamista satujen ja yhteisten keskusteluiden kautta. Syyslukukaudella tutustutaan eri tunteisiin ja nimetään niitä, kuten esimerkiksi ilo, rohkeus ja viha. Lasten kanssa kuunnellaan | vuorovaikutukseen lasten kesken. Lisänä tulokset Miten minulla menee? -kyselystä. Aikuinen ohjaa ristiriitatilanteiden ratkaisua ja yhdessä aikuisen kanssa harjoitellaan ratkaisemaan ja selvittämään tilanteita vähitellen myös itsenäisemmin. Lasten kanssa laaditaan yhdessä ryhmän säännöt ja puhutaan, miksi on tärkeää sopia yhteisistä säännöistä. | harjoittelevat hyvän huomaamista kavereissa ja hyvien asioiden kertomista sekä ilon tuottamista kavereille. Samalla eskarit oppivat kuuntelemaan ja huomaamaan hyviä asioita itsessään ja omia vahvuuksiaan. | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| tunneaiheisia kirjoja (esimerkiksi Fanni-kirjat ja Ympyräiset) ja pohditaan, missä tunne tuntuu, mikä sen voi aiheuttaa ja mikä tunteeseen auttaa. Tutustutaan vahvuusvariksen avulla eri vahvuuksiin ja harjoitellaan yhtä vahvuutta joka viikko. Joulukuussa yksi joulukalenterin osa on vahvuustähti. Jokainen eskarilainen pääsi vuorollaan joulumajaan kuuntelemaan, kun kaverit kertoivat hyviä asioita itsestä. Vahvuudet ja hyvät asiat kirjoitettiin joulukalenteritähteen, jonka lapsi sai kotiin yhdessä vanhemman kanssa luettavaksi. Näin eskarilaiset harjoittelivat hyvän huomaamista kavereissa ja hyvien asioiden kertomista sekä ilon tuottamista kavereille. Samalla eskarit oppivat kuuntelemaan ja huomaamaan hyviä asioita itsessään ja omia vahvuuksiaan. Kevätlukukaudella jatketaan kaveritaitojen opettelua ja ristiriitatilanteiden ratkomisen opettelua satujen ja keskusteluiden kautta sekä muun muassa | | | | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| nukketeatterin ja tarinoiden kautta. Tehdään myös tunteiden pisarat -harjoitus, jossa tutkitaan kuvataiteen kautta, millaisia tunteita ryhmässä on sillä hetkellä. Ystävänpäiväksi jokainen eskari tekee kavereille hyvää postia, jossa eskari voi piirtää tai kirjoittaa jotakin hyvää kaverille. Jokainen eskari lähettää myös itselleen postin, johon on piirtänyt/kirjoittanut oman vahvuutensa. Loppukeväästä keskitytään turvataitoihin. Pohditaan omaa turvaverkkoa (ketä siihen kuuluu, kenelle voi kertoa murheista). Aiheena ovat myös kehoturvallisuus, liikenneturvallisuus ja mediaturvallisuus. | | | |

## 4. Pedagogiset painopisteet

*Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.*

***Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.***

*Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.*

*Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.*

### 4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

*Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.*

***Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?***

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

***Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.***

*Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)*

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

1.

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoa. Se sisältää peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvanlukutaidon ja medialukutaidon. Pispalan eskarissa panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen joka tilanteessa päivän aikana. Kiinnitämme huomiota selkeään puheeseen ja puhumme asioista niiden oikeilla nimillä. Uusia käsitteitä avataan arjessa ja lukuhetkillä aina, kun niitä tulee vastaan. Eskari alkaa aamukokoontumisella, missä käydään läpi päivän sisältö sanoin, kirjoituksin ja kuvin. Tarvittaessa on käytössä lapsikohtainen kuvatuki omalla pöytäpaikalla ja siirtymissä.

Lapsia kannustetaan tutkimaan ja käyttämään erilaisia viestejä. Oppimisympäristö sisältää monipuolisesti tekstejä ja lasten omat tuotokset on näkyvästi esillä. Lapsia kannustetaan lukeman ja tulkitsemaan erilaisia kuvia. Harjoitellaan muun muassa kriittistä suhtautumista median tuottamaan sisältöön pohdinnan ja keskusteluiden kautta. Teatteri on hyvä tapa osoittaa, miten monella erilaisella tavalla saman asian voi kertoa kuvin, äänin, elein, liikkein ja ilmein. Lasten kanssa tehdään pienimuotoisia teatteriesityksiä.

2.

Eskarissa luemme päivittäin lapsille klo 12.30-13.00. Kirjat ovat monipuolisia ja liittyvät lasten mielenkiinnon kohteisiin ja ikäkauteen. Luemme esimerkiksi kirjasarjoja, vuodenaikoihin liittyviä kirjoja ja lasten suosikkikirjoja ja runokirjoja. Molemmissa eskariluokissa on kirjavaunut kirjaston kirjoille. Lapset voivat lukea näitä kirjoja oman leikin aikana ja siirtymissä odottelun aikana. Kirjaston kirjat vaihtuvat kuukausittain. Kirjatilauksessa huomioidaan lasten toiveet.

Tutustumme kirjaimiin yksitellen; kirjaimen nimeen, äänteeseen ja oikeaan kirjoitustapaan. Jokaisesta kirjaimesta tehdään askartelu ja lapset keksivät kirjaintarinoita pareittain tai pienryhmässä. Tarinat luetaan ääneen koko luokalle. Molemmilla eskariluokilla on kakkosluokista yhteistyöpari. Kakkosluokkalaiset tulevat lukemaan eskareille kirjoja joka toinen viikko. Jokaisella kakkosluokkalaisella on oma kirja, jota hän lukee yhdelle tai kahdelle lapselle. Kun eskarilaisen lukutaito kehittyy, hänkin voi toimia lukijan roolissa. Joka toinen kerta kakkosluokkalaiset tuovat omia kirjojaan luettavaksi ja joka toinen kerta eskarilaiset saavat tuoda oman kirjansa luettavaksi.

Musiikki on vahvasti läsnä eskarimme arjessa. Yhteisiä koko eskariporukan musiikintunteja on noin kerran viikossa. Musiikin tunti on monipuolinen ja sisältää loruilua, rytmityksiä kehonsoittimilla ja oikeilla soittimilla, uuden kappaleen opettelua, vanhojen laulujen laulamista, tanssimista ja soittoa sekä laulun sanojen dramatisointia. Musiikkia on välillä myös aamukokoontumisella, leikkihetkissä, taidehetkillä, tunnekasvatuksessa ja luonnossa sekä liikunnassa. Musiikkihetkien yhteydessä voidaan tehdä myös suujumppaharjoitteita.

3.

Eskariin voi tuoda oman kirjan milloin vain. Sitä voi lukea itsekseen tai aikuinen voi lukea sen koko ryhmälle. Oman lempikirjan viikkoja vietetään eskarissa syyslukukaudella. Tällöin jokaisen lapsen lempikirja luetaan koko ryhmälle.

Kevätlukukaudella kirjoista voidaan järjestää näyttely, jota varten jokaista lasta haastatellaan omasta kirjastaan ja he voivat tehdä kirjasuosituksen. Mahdollisesti hyödynnetään myös esimerkiksi kirjavinkkauksia, västäräkin lukumatka (lukuhaaste, jossa västäräkkiä lennätetään lukemalla ja kuuntelemalla satuja) tai lukulokkiprojekti (lukudiplomi) tms.

4.

Tavoitteena on saada vuoden aikana henkilökuntaa koulutukseen toiminnallisuutta äidinkieleen. Osaamista jaetaan myös kielellisen kasvatuksen osalta. Käydään yhteisiä keskusteluja monilukutaidon tavoitteista ja menetelmistä. Kulttuurikasvatukseen osallistuu koko henkilökunta. Eskariopettajat huolehtivat, että lukuvuoden aikana tehdään monipuolisesti retkiä eri kulttuurikohteisiin (eskariopettaja toimii retken suunnittelijana ja yhteyshenkilönä valittuun kohteeseen).

5.

6.

Lukuvuoden painopisteestä "lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen" keskitytään erityisesti numeerisen lukutaidon tukemiseen.

Numeerinen lukutaito on matemaattisen ajattelun varhaista kehittämistä.

Toimintatavat:

• Harjaannutetaan matemaattisia taitoja koko syyslukukausi erityisesti metsäretkien yhteydessä metsämatikan keinoin, mm. vertailu, luokittelu, sarjoittaminen, mittaaminen ja geometriset muodot.

• Havainnoidaan ja vertaillaan lukumääriä ja säännönmukaisuuksia arjen tilanteissa.

• Harjoitellaan lukukäsitettä peleillä, laskemalla ja luokittelemalla.

• Tunnistetaan numeromerkkejä ja liitetään niitä lukumääriin.

• Tutkitaan muotoja, rakennetaan ja muovaillaan.

• Mittaillaan kehon ja välineiden avulla (pituus, aika, määrä).

• Harjoitellaan ongelmanratkaisua ja loogista päättelyä leikkien ja pelien kautta.

### 4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

*1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.*

***1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.***

***2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:***

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

***3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.***

*Linkkejä toteutuksen tueksi:*

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

1.

Pispalan eskarissa liikunta on vahvasti läsnä jokaisessa päivässä. Henkilöstön liikunnallinen elämäntapa heijastuu eskarin toimintakulttuuriin. Kun eskari alkaa syksyllä, suuntaamme heti viikoittain retkille lähimetsiin ja leikkipuistoihin. Liikuntaleikkejä on sekä retkillä, ryhmäyttämisleikeissä pihassa ja salissa. Myös aamukokoontumisten yhteydessä liikutaan. Opetustilanteissa pyritään olemaan mahdollisimman vähän pulpettipaikoilla ja mukana on paljon toiminnallisuutta. Työskentelyasentoja vaihdellaan. Lapsi saa halutessaan välillä työskennellä myös seisten istumisen sijaan. Kädentaidon töitä voi tehdä myös pöytäpaikan lisäksi lattialla ja ulkona luonnossa.

Eskarissa tutustutaan monipuolisesti eri liikuntalajeihin. Syksyllä ja keväällä ollaan paljon ulkona ja pelataan muun muassa jalkapalloa. Salissa pelataan myös koripalloa, salibandya ja painitaan. Luistelua ja hiihtoa harrastetaan usean viikon ajan talvella. Tanssia on viikoittain. Muihinkin lajeihin tutustutaan mahdollisuuksien mukaan. Eskarilla on oma salivuoro. Salissa on usein erilaisia liikuntaleikkejä ja jumppia, kuten hippaleikkejä, varjojumppaa, palloleikkejä, palloilua ja muuta välineliikuntaa, mielikuvaliikuntaa, viestejä ja temppu-/taitoratoja sekä lasten toiveleikkejä. Lapset saavat vaikuttaa liikuntatunnin sisältöön.

Musiikkitunneilla liikutaan paljon. Kevät- ja joulujuhliin harjoitellaan useita liikunnallisia esityksiä. Oman leikin aikana lapset saavat valita myös liikunnallisia leikkejä iltapäivällä, kun koulun oppitunnit ovat päättyneet. Tällöin käytävillä voi jumpata patjoilla, kopitella palloilla ja joskus leikkiä piilosta ym. muita liikuntaleikkejä.

Eskarissa on välillä lelupäiviä, myös ulkolelupäiviä, jolloin monella on liikunnallinen lelu. Eskarissa ulkoillaan kolmesti päivässä. Ulkoiluun saa tuoda kotoa liikuntavälineitä, kuten jalkapallon yhteiseksi iloksi.

2.

Kehittämiskohteet: Motoriset taidot ja toiminnallisuus

Osallistuminen ja osallisuus

3.

Esiopetuksessa luodaan pohja terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle liikunnalliselle elämäntavalle sekä kehitetään lasten terveysosaamista ja turvataitoja. Vahvistetaan lapsia tekemään kestävän ja liikunnallisen elämäntavan mukaisia valintoja. Esiopetuksessa tuetaan lasten myönteistä suhtautumista liikuntaan. Myös liikunnalliset vahvuudet tehdään näkyväksi. Tärkeää on saada jokainen lapsi innostumaan liikunnasta monipuolisesti ja tarjota myönteisiä oppimiskokemuksia sekä liikunnan iloa. Erityistä huomiota kiinnitetään vähän liikkuviin lapsiin. Lapsia kannustetaan kokeilemaan erilaisia tapoja liikkua ja löytämään liikuntamuoto, joka tuntuu hyvältä. Ulkoilun aikana lapsilla on mahdollisuus liikuntahetkeen joka viikko. Liikunnalla ja liikuntaleikeillä on positiivinen vaikutus ryhmäytymiseen läpi vuoden ja lasten sosiaalisiin suhteisiin ja kaveritaitoihin. Ohjatun liikkumisen lisäksi lapsilla on mahdollisuus päivittäisen omaehtoiseen liikkumiseen sekä sisällä että ulkona.

**Motoriset taidot ja toiminnallisuus**

Esiopetuksessa harjoitellaan säännöllisesti ja monipuolisesti motorisia perustaitoja. Näitä ovat tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot. Lapsia innostetaan harjoittelemaan hienomotorisia taitoja erilaisten tehtävien, pelien ja leikkien avulla.

Motorisiin taitoihin kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota, muun muassa havainnoinnin ja kartoituslomakkeiden kautta. Toiminnallisuutta hyödynnetään edelleen opetustuokioilla. Oppimista pyritään viemään aiempaa enemmän ulos luokkahuoneesta, esimerkiksi lähiympäristöön. Liikunnallisuutta lisätään siirtymä- ja odotteluhetkiin. Kirjan lukemisen sijasta valittavana voi olla myös ruutuhyppely, yhden hengen hyppynaru tai temppu-/jumppaliike tai aikuisen johdolla liikuntaleikki. Valittava odotteluleikki voi liittyä myös hienomotoriikkaan, kuten esimerkiksi rakentelu siirrettävillä alustoilla tai älypelit. Iltapäivisin lisätään luokkaan liikuntavälineitä oman leikin hetkillä valittavaksi, koska silloin eskareilla on myös eteistilat käytössä. Välillä eteiseen tuodaan jumppapatja tai rakennetaan esimerkiksi tasapainorata.

Toiminnallisuutta lisätään opetushetkillä esimerkiksi siten, että tehtävien välissä voi käydä liikuntarastitehtävän. Opetushetkillä lapsia kannustetaan omatoimisuuteen hakemaan välineet itse luokkaympäristöstä, jolloin mukaan tulee myös liike ja jaloittelu pitkän istumisen sijaan. Kielellisillä ja matemaattisilla tuokioilla tehostetaan toiminnallisuutta esimerkiksi siten, että kirjaimia ja lukuja opitaan esimerkiksi muodostamalla omasta kehosta niitä, rakentamalla eri materiaaleista tai rakentamalla ratoja, joita pitkin kuljetaan eri tavoin.

**Osallistuminen ja osallisuus**

Esiopetuksessa on monipuolista toimintaa ja lapsi osallistuu kaikkeen tekemiseen omien voimavarojen ja osaamisen mukaan. Toiminnassamme lapsi tulee kuulluksi monella tapaa. Lapsia kannustetaan osallisuuteen ja oman mielipiteen ilmaisemiseen ja samalla vahvistetaan sekä itsetuntoa että minäpystyvyyttä. Aktiivinen osallistuminen luo perustaa demokraattiselle ja kestävälle tulevaisuudelle. Lasten mielipiteet otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Lapset saavat osallistua oppimisympäristön suunnitteluun ja rakentamiseen. Lasta kannustetaan osallisuuteen, sinnikkyyteen ja aloitteellisuuteen positiivisen pedagogiikan avulla kannustamalla, rohkaisemalla ja huomaamalla hyvä. Lapsia kannustetaan toimimaan yhdessä, auttamaan ja pyytämään apua.

Lapset saavat vaikuttaa esiopetuksen toiminnan sisältöön. Lapset ideoivat kirjainaskarteluita aikuisen avulla ja nämä tulevat koko ryhmän toteutettavaksi. Heillä on mahdollisuus ideoida omia askarteluitaan, jotka aikuiset mahdollistavat tarjoamalla materiaaleja. Eskarilaiset saavat vaikuttaa siihen, minkälaista liikuntaa salissa toteutetaan, eskarilaiset saavat ideoida teemapäiviä ja juhlia. Eskarilaisten kanssa äänestetään esimerkiksi mikä kirja luetaan ja minne mennään kevätretkelle. Toiminnan jälkeen lapset saavat esimerkiksi peukaloäänestyksellä tai liikuntaliikkeellä kertoa, mitä pitivät toiminnasta.

### 4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

*Lukuvuoden 2026–2027 aikana  paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.*

*Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:*

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

***Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?***

***Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?***

Eskarilaisten toimintaympäristö sisältää lähiluonnon, rakennetun ympäristön sekä muut esiopetuksen oppimisympäristöt. Koulun piha on leikkipaikkamme, missä ulkoilemme kolme kertaa päivässä. Lapset hyödyntävät leikeissään luonnosta löytyviä keppejä, kiviä ja käpyjä sekä hiekkaa, jäätä ja lunta. Ulkona voidaan myös taiteilla taidevälineillä ja tutkia luupeilla pikkumetsää. Ulkoiluvälineistön monipuolistamalla innostamme liikunnallisiin leikkeihin kaikkia lapsia. Pihassa pidetään ohjattuja toimintatuokioita. Liikuntatuntien lisäksi pihalla esimerkiksi on matematiikkaan ja äidinkieleen liittyviä opetushetkiä.

Lähimetsät tarjoavat hyviä oppimismahdollisuuksia ja materiaaleja ja ideoita leikkiin ja oppimiseen. Syksyllä käymme kerran viikossa metsäretkillä, missä on ohjatun toiminnan lisäksi vapaata leikkiaikaa. Pidämme metsämatikkatuokioita sekä ryhmäytymistä tukevia luontoleikkejä. Metsä tarjoaa hyvän mahdollisuuden tutkia, kokeilla ja tehdä päätelmiä. Metsässä harjoittelemme vertailua, luokittelua ja sarjoittamista. Luonnossa liikkuminen kehittää monipuolisesti myös lasten liikuntataitoja. Metsässä on aina mahdollista rakentaa majoja ja käyttää luonnon materiaaleja leikeissä.

Metsässä opetellaan metsäsääntöjä ja jokaisenoikeuksia. Lapset opettelevat kunnioittamaan elävää luontoa ja kasvattavat omaa luontotietämystään. Samalla opitaan ymmärtämään syy-seuraussuhteita ja omaksutaan uusia käsitteitä. Luonto tarjoaa hyvät mahdollisuudet tunnetaitojen oppimiselle. Eläinten tarkkaileminen ja havainnointi kasvattavat halua suojella luontoa, toimia luonnon puolesta ja huolehtia lähiympäristöstä. Tunnetaitojen ja draaman kautta voidaan vahvistaa entisestään lapsen luontosuhdetta.

Lasten kanssa pysähdytään ihmettelemään luontoa ja kuunnellaan lasten havaintoja ja selvitetään, mistä lapset haluavat tietää lisää. Vastauksia lasten kysymyksiin lähdetään etsimään yhdessä. Lasten kiinnostuksen pohjalta voimme tutkia jotakin ilmiötä tai eläintä ja etsiä lisätietoa kirjoista ja netistä. Tämän jälkeen lapset voivat rakentaa aiheesta jonkin kokonaisuuden, mihin voi yhdistää teatteria, tableteilla kuvaamista, kädentaitoja ja tekstejä: loruja, lauluja ja tarinoita. Eskarissa luodaan pohja kestävälle elämäntavalle ja tutustutaan luonnonsuojeluun. Yhdessä koulun kanssa siivotaan lähiympäristö roskista keväisin. Lapsia ohjataan huolehtimaan ympäristöstä. Eskarit tutustuvat kierrätykseen ja lajitteluun. Eskarikirjan yhtenä sisältönä on kierrättäminen ja aiheesta tehdään myös kynätehtäviä.